

Силабус курсу

Теоретичні основи та прагматика бюджетної децентралізації

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП д.е.н., проф. Кириленко Ольга Павлівна

Контактна інформація kurylenko.olga@gmail.com, +380681059552

Опис дисципліни

Дисципліна «Теоретичні основи та прагматика бюджетної децентралізації» спрямована ґрунтовне засвоєння аспірантами знань про сутність та роль бюджетної децентралізації у економічному і соціальному розвитку адміністративно-територіальних утворень, формуванні ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Головним завданням курсу є вивчення теоретичних основ та значення бюджетної децентралізації, інструментів її здійснення, набуття вмінь аналізувати ефективність процесів бюджетної децентралізації, визначення невирішених проблем та обґрунтування шляхів їх розв'язання, глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійних практик.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Мета	Завдання
3 / 3	Тема 1. Сутнісно-теоретичні основи бюджетної децентралізації.	Знати теоретичні основи бюджетної децентралізації, її моделі та складові, вміти визначати роль бюджетної децентралізації на соціально-економічний розвиток суспільства, вміти аналізувати вплив бюджетної децентралізації на стан державних фінансів та розвиток інституту місцевого самоврядування.	Питання
3 / 3	Тема 2. Розвиток	Знати основні напрацювання зарубіжних та українських	Кейси

	вчення про бюджетну децентралізацію.	вчених в теорії бюджетної децентралізації та бюджетної прозорості. Вміти застосовувати основні положення теорії бюджетної децентралізації та бюджетної прозорості при розробці пропозицій щодо практичного здійснення бюджетної децентралізації та вирішення наявних у цій сфері сучасних проблем.	
3 / 3	Тема 3. Досвід впровадження бюджетної децентралізації у зарубіжних країнах.	Знати міжнародні стандарти бюджетної децентралізації та досвід її проведення у зарубіжних країнах, вміти обґрунтовувати шляхи імплементації передового досвіду у вітчизняну практику. Вміти виявляти позитивні ефекти та ризики бюджетної децентралізації в розрізі складових цього процесу (децентралізація доходів, децентралізація видатків, процесуальна та організаційна самостійність), розробляти пропозиції щодо мінімізації наявних ризиків.	Питання
3 / 3	Тема 4. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні.	Знати нормативну базу та шляхи і принципи здійснення бюджетної децентралізації в Україні. Вміти оцінювати результативність процесу бюджетної децентралізації та її вплив на функціонування територіальних громад в Україні. Вміти обґрунтовувати пропозиції щодо вдосконалення проведення бюджетної децентралізації та сформулювати напрями її подальшого розвитку.	Питання
3 / 3	Тема 5. Фінансові аспекти бюджетної децентралізації в Україні.	Знати порядок формування доходів і напрямки використання коштів бюджетів об'єднаних територіальних громад, систему місцевого оподаткування і місцевих запозичень, порядок і умови надання державної допомоги об'єднаним територіальним громадам. Вміти проводити аналіз динаміки доходів і видатків місцевих бюджетів та з'ясувати фінансові проблеми процесу об'єднання територіальних громад в Україні. Вміти обґрунтовувати шляхи зміцнення дохідної бази та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад.	Кейси

Літературні джерела

1. Волохова І.С. Методологія визначення ступеня фінансової децентралізації по видатках. *European Journal of Economics and Management*. 2016. №1. Р. 84–90.
2. Долозіна І.Л. Теоретико-методологічні засади політики управління податково-бюджетними дисбалансами за умов фіскальної децентралізації: монографія. Краматорськ: ДДМА, 2018. 356 с.
3. Кириленко О., Чайковська І. Перспективи запровадження бюджету участі в Україні на основі зарубіжного досвіду. *Вісник ТНЕУ*. 2015. №2. С. 86–100.
4. Кириленко О.П. Регіональний вимір бюджетної політики України. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 1. С. 152–153.
5. Кириленко О.П. Теоретичні та практичні аспекти фінансового механізму забезпечення органів місцевого самоврядування в Україні. *Світ фінансів*. 2017. Вип. 1. С. 17–27.
6. Кириленко О.П., Кириленко О.В. Демократизація участі громадян у регіональному управлінні. *Журнал Європейської економіки*. 2016. Т. 15. Вип. 1. С. 121–138.
7. Кириленко О.П., Малиняк Б.С. Унікальний досвід організації публічного звітування про результати використання коштів обласного бюджету: уроки для поширення. *Фінанси України*. 2017. №3. С. 36–50.

8. Кириленко О.П., Марчук А.П. Модернізація бюджетного забезпечення освіти у рамках секторальної децентралізації. *Фінанси України*. 2018. №6. С. 75–90.
9. Кізима Т.О., Лободіна З.М. Перспективи удосконалення бюджетної політики держави в контексті фіскальної децентралізації. *Світ фінансів*. 2016. Вип. 4. С. 7–19.
10. Лободіна З.М. Бюджетний механізм: концептуальні засади та перспективи модернізації: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 411 с.
11. Малиняк Б.С. Проблема ефективності використання коштів місцевих бюджетів та шляхи її вирішення. *Світ фінансів*. 2016. №4. С. 83–94.
12. Пак Н.Т., Кобець К.О. Основні засади фінансової децентралізації в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2018. Вип. 33. С. 21–26.
13. Пелехатий А. Інституційно-правове забезпечення формування та реалізації бюджетної політики розвитку територій України. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 1. С. 140–151.
14. Письменний В.В. Теоретико-методологічні аспекти формування доходів місцевих бюджетів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 468 с.
15. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О. Кириленко, Б. Малиняк, В. Письменний, В. Русін / Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.
16. Раделицький Ю.О. Проблеми наповнення місцевих бюджетів в Україні в контексті фінансової децентралізації. *Світ фінансів*. 2017. Вип. 2. С. 29–41.
17. Рекова Н.Ю. Економічний аналіз та аудит результатів реалізації політики фіскальної децентралізації: теоретико-методологічні підходи та розвиток в Україні: монографія. Краматорськ: ДДМА, 2018. 559 с.
18. Рекова Н.Ю., Вишневський В.П., Чекіна В.Д., Вієцька О.В., Мойсеєнко К.Є. Реформування системи місцевих фінансів на засадах фіскальної децентралізації: теорія, європейський досвід та вітчизняна практика: монографія / за ред. проф. Н.Ю. Рекової. Покровськ: ДонНТУ, 2016. 252 с.
19. Розвиток бюджетної децентралізації в Україні: наукова доповідь / за ред. д-ра екон. наук І.О. Луїної; НАН України. ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2016. 70 с.
20. Русін В. М. Теорія і практика функціонування об'єднаних територіальних громад. *Світ фінансів*. 2016. №4. С. 33–42.
21. Aiyar Y. & Avani K. The Centralization vs Decentralization Tug of War and the Emerging Narrative of Fiscal Federalism for Social Policy in India. *Regional & Federal Studies*. 2019. Vol. 29, Issue 2. PP. 187–217.
22. Fiscal Decentralization and Budget Control / by L. von Daniels. Edward Elgar Publishing Ltd, 2016. 224 p.
23. Fiscal Decentralization and Local Finance in Developing Countries / by R. Bahl, R. Bird. Edward Elgar Publishing Ltd, 2018. 512 p.
24. Koo J. & Kim B.J. Two Faces of Decentralization in South Korea. *Asian Education and Development Studies*. 2018. Vol. 7, No. 3. PP. 291–302.
25. Lago-Peñas S., Fernández-Leiceaga X., Vaquero-García A. Spanish Fiscal Decentralization: A Successful (But Still Unfinished) Process. *Environment and Planning: Politics and Space*. 2017. Vol. 35/8. PP. 1509–1525.
26. Lessons for Effective Fiscal Decentralization in Sub-Saharan Africa / by N. Hobdari, V. Nguyen, S. Dell'Erba, E. Ruggiero. *International Monetary Fund*, 2018. 64 p.
27. Lipscomb M., Mobarak A. Decentralization and Pollution Spillovers: Evidence from the Redrawing of County Borders in Brazil. *The Review of Economic Studies*. 2017 Vol. 84, Issue 1. PP. 464–502.
28. Merkaj E., Zhllima E. & Imami D. Fiscal Decentralization in Albania: Trends and Challenges at the Dawn of Territorial Reform. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*. Vol. 19, Issue 6, 2017. pp. 684–699.
29. Plaček M., Ochrana F., Půček M. & Nemeč J. *Fiscal Decentralization Reforms*. Springer, Cham, 2020. URL: <https://www.springer.com/gp/book/9783030467579>.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять – усно	10
Модуль 1 (теми 1-3) – обговорення питань	20
Модуль 2 (теми 4-5) – обговорення кейсів	20
Есе (теми 1-4) – індивідуальна письмова робота	10
Залік (теми 1-5) – завдання	40

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом